

Nemzetközi Kapcsolatok
Multidiszciplináris Doktori Iskola

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Bartha-Rigó Márta

A „Csungkuó” idea biztonsági megközelítése – Értekezés a kínai biztonság és az ENSZ kapcsolatáról

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. habil. Csicsmann László, Ph.D, egyetemi docens

Dr. habil. Dobrovits Mihály, Ph.D programigazgató, BHKKA

Budapest, 2018.

Nemzetközi Tanulmányok Intézet

TÉZISGYŰJTEMÉNY

Bartha-Rigó Márta

**A „Csungkuó” idea biztonsági megközelítése – Értekezés a kínai biztonság és az ENSZ
kapcsolatáról**

című Ph.D. értekezéséhez

Témavezető:

Dr. habil. Csicsmann László, Ph.D, egyetemi docens

Dr. habil. Dobrovits Mihály, Ph.D programigazgató, BHKKA

© Bartha-Rigó Márta

Tartalom

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása	4
II. A felhasznált módszerek	13
III. Az értekezés tudományos eredményei	17
IV. Főbb hivatkozások	21
Elsődleges források	21
Másodlagos források	23
Könyvek.....	23
Folyóiratok.....	28
Interneten elérhető források.....	32
Nemzetközi, állami és nem-állami szervezetek által kiadott jelentések.....	36
Előadások.....	40
A SZERZŐ PUBLIKÁCIÓI A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁBAN	41

I. Kutatási előzmények és a téma indoklása

Kína a „legek” országa, ha területét, népességét és gazdasági potenciálját vesszük figyelembe. Hadserege az emberek létszáma alapján a legnagyobbak közé sorolandó, melyet évről-évre változatlan arányban a költségvetés is támogat. A kutatásra és fejlesztésre szánt támogatási keretet is évenként emelik, 2020-ra a GDP 2,5%-át kívánják ráfordítani. Ha a hatalom immateriális tényezőit vesszük figyelembe, a társadalmi összetartozás a han nemzetiségen belül igen erős. Emellett a puha hatalom (soft power) kínálta lehetőségek még új perspektívát rejtenek Kína számára, amit nemcsak a Konfuciusz Intézetek alapításával kíván kihasználni, hanem a nemzetközi szervezetekben növekvő szerepével és befolyásolási képességével is. A „Csungkuó – Középső Birodalom – szemlélet” pedig tökéletesen szimbolizálja a kínaiak elképzelését országuk helyéről a világban, a központi fekvés visszaállításának eszméje az ópiumháborúban elszenvedett megaláztatás óta jelen van a kínai gondolkodásban.

A Kínai Népköztársaság (KNK) 1949-től bejárt útja, bármilyen kritika ellenére, a fejlődést hozta magával. Az ország lépésről lépésre újjászervezte magát, melynek sikerességét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a fejlődő világ egyes államai példaként tekintenek rá (pekingi konszenzus), az Egyesült Államok, a nyugati rendszer hegemonja pedig először érzi pozícióját fenyegetve egy feltörekvővel szemben. Az ország visszatérése a világ színpadára nemcsak a megsokszorozódott diplomáciai kapcsolatokban jelenik meg, hanem a hatalmi tényezők birtoklásában is megvalósul. E kettősség miatt a Kínát megérteni próbálók száma mind a politikai, mind az akadémiai szinten egyre növekszik. A szakértők több csoportba oszthatóak az alapján, hogy milyen megközelítést használnak ahhoz, hogy megértsék, Kína hogyan látja önmagát és hogyan magyarázza saját magatartását. A legtöbb ilyen elképzelés filozófiai és történelmi alapokon nyugszik; cselekvési mintákat próbálnak felfedezni a különböző korszakok között. Ezek alapján négy kategóriát tudunk felállítani.

(1.) Az első kategória a dinasztikus körforgás nevet kapta és tipikus kínai szemszögből vett önmagyarázat. Közgazdaságtani megközelítésre épül, ahol az újraépítés és a növekedési szakasz után a magasabb adók kivetésével és a korrupció növekedésével feszültség bontakozik ki a társadalomban, ami a dinasztia túlélését vagy összeomlását hozza magával.

(2.) A második egy progresszív szemlélet, ami klasszikus nyugati történelmi megközelítést takar. Eszerint a történelem egy elkerülhetetlen menetelés a szebb és fényesebb jövőbe, lépcsőről lépcsőre haladás, ahol a fejlődés magától értetődő és elkerülhetetlen.

(3.) A harmadik megközelítés a keleti despotizmus jelenségével írható le a legjobban, melyet ma már az ázsiai értékekkel azonosítanak. Ezt a szemléletet Karl Wittfogel vetette fel 1957-ben megjelent azonos című művében. Alapgondolata, hogy a vízkészlet feletti ellenőrzés a kiindulási pontja az ázsiai termelési módnak és az ázsiai bürokráciának; ezt az elméletet vízmonopóliumnak nevezte el. Ennek a modellnek a másik elnevezése a poszt-maoi történelmi megközelítés, amit ma Kínában halvány marxista színezettel tanítanak.

(4.) A negyedik szemlélet a nomád pásztorok és a letelepedett földművesek közti konfliktusra fókuszál, és a Kínát érő északi támadásokkal magyarázza a kínai hatalom növekedésében és csökkenésében bekövetkező változásokat.

Jelen disszertáció azonban a nemzetközi kapcsolatok (IR) tudományágból indul ki, így az értelmezés nem történelmi, hanem multidiszciplináris megközelítést használ. Kiindulópontja az IR-elméletekben központi témának számító biztonság kulcsszava, amit Kína-kompatibilissé kívánunk tenni. Tudományágunk nyugati gyökerekkel rendelkezik és a nyugati világra érvényes fogalmakkal dolgozik. Ennek a problémának a feloldását abban látjuk, hogy a realista tézist – hatalomra törekvés a biztonság érdekében – átalakítjuk Kína-kompatibilissé. Ezáltal, a nyugati világban használt világhatalmi státusz fogalmát (a hatalom maximalizációjával és a biztonság igényének a megteremtésével) a kínai szemléletmódból átvéve Középső Birodalomnak (Csungkuó) nevezzük el. A világhatalmi státusz elérése pedig egy fejlődési utat mutat; úgy épül fel, ahogy a piramisok, lépcsőről-lépcsőre. A KNK 1949-től hosszú utat tett meg; az állam alapításától a gazdasági modernizáción át szövetségek kialakításáig majdnem 70 év telt el, és a 2000-es évekre Kína presztízst vívott ki magának a nemzetközi szinten. Eddig a pontig Kína a hiányosságait próbálta pótolni a Nyugattal szemben, azonban most már egyenlő félként a nemzetközi közösségben rendszer-szinten kíván fellépni érdekei védelmében. Emiatt a multilaterális diplomácia felé fordul, ahol érdekei érvényre juttatása mellett külső és belső biztonságát is egy új eszközzel tudja erősíteni.

A dolgozat ennek fényében azt kutatja, hogy a nemzetközi intézményeket – kiemelve az Egyesült Nemzetek Szervezetét (ENSZ) – hogyan állítja Peking a kínai biztonság fogalom, a Csungkuó idea elérésének szolgálatába.

A dolgozat tagolása a kérdés megválaszolása érdekében a következő felosztást követi: a téma körülhatárolása után az orientalizmus fogalmát járjuk körbe, annak érdekében, hogy tisztázzuk a nehézséget, amit a nyugati szocializációs közeg jelent, amikor a keleti világgal kívánunk foglalkozni. Ezután bemutatjuk a dolgozatban használt fogalmakat, a Középső Birodalom kialakulásának gondolatát és a nyugati biztonságdefiníciókat. Külön kiemeljük a biztonsági dilemma fogalmát, mely magyarázatot ad arra, Kína defenzív lépései miért tűnnek fenyegetőnek mások számára. A fogalmak tisztázása után következik a szerző által megalkotott két modell, melyekből az egyik a kínai állam, a társadalom és egy nemzetközi szervezet háromszögéből vezeti le a biztonság kínai értelmezését (Tényezők háromszöge), melyhez a másik modell (Csungkuó piramis) mutatja a biztonság elérésének útját. Peking a Csungkuó piramison jelenleg elfoglalt helyének szemléltetésére Kína és az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) kapcsolatát mutatjuk be, megvizsgálva azt, hogy az ENSZ hogyan járul hozzá a kínai külső és belső biztonság szavatolásához az első modell alapján. A tanulmány gyakorlati példája egy a Kínai Kommunista Párt Nemzeti Kongresszusán kiadott jelentésre épül: *„Aktív részvételt fogunk tanúsítani multilaterális ügyekben, támogatjuk az Egyesült Nemzetek Szervezetét, a G-20-at, a Shanghai Együttműködés Szervezetét és a BRIC államokat, hogy aktív szerepet játsszanak a nemzetközi rendszer igazságos és ésszerű fejlesztésében”*. Tekintve a dolgozat keretét, nem nyílik lehetőség arra, hogy mind a négy intézményt külön megvizsgáljuk, ezért a témaszűkítés és a tényezők háromsága modell jobb szemléltetése érdekében csak az ENSZ-t mutatjuk be. Kína és az ENSZ kapcsolatán belül külön kitérünk a kínai szavazói magatartásra a Biztonsági Tanácsban, melyből jó képet nyerhetünk a kínai külpolitikai prioritásokról és azok védelméről az ENSZ adta keretek között. Táblázatba rendezve összegyűjtöttük, mely határozatoknál alkalmazta vétóját vagy tartózkodott a szavazástól. A szavazások alkalmával kiadott jelentések alapján az indokokat is röviden ismertetjük. Esettanulmányként Kína Afrikához fűződő kapcsolatát mutatjuk be, mivel Kína ENSZ BT-ben megfigyelhető tartózkodó magatartását elemezve azt látjuk, hogy legtöbbször Afrikával kapcsolatban élt ezzel a lehetőséggel. Itt kitérünk arra is, hogy a vétó használata és a tartózkodó magatartás hogyan befolyásolta kapcsolatukat és így hogyan járult hozzá a kínai biztonsághoz.

A kutatás annak bizonyítására törekszik, hogy míg Kína újradefiniálja magát a nemzetközi rendszeren belül a Csungkuó idea visszaállításával, addig az eközben fellépő, fenyegetőnek tűnő többleterejét a nemzetközi intézményekben próbálja lekötöni, így csillapítva

a biztonsági dilemma problémáját. A multilateralizmus így kétféleképpen is hozzájárul a biztonságához:

- állandó BT-tagságával érdekeit nemzetközi szinten tudja érvényre juttatni, miközben
- a többi állam félelmét mérsékelni tudja,
- és a nemzetközi szinten fennálló hiányosságait, szükségességben lévő javait pótolni tudja.

Ez azonban nem feltétlenül jelenti azt, hogy Peking a nyugati alapokon álló rendszer ellen tör. Ebben a rendszerben szocializálódott, egyre több és több normát és szabályozást vesz át a nemzetközi intézményektől, biztonsági kihívásainak egy részét ily módon mérsékelve. Emellett a kínai retorika a multipolaritást jelöli meg a nemzetközi kapcsolatokban követendő elvként, mely ellentmond az unipoláris berendezkedésnek. Rooseveltné négy csendőr elmélete ma talán még jobban megállja a helyét, mint 1944-ben, mivel a 2008-ban kirobbant gazdasági válság még több erőforrást igényel az államok részéről, hogy belső problémáikat orvosolni tudják. Az Egyesült Államok azon képessége, hogy katonákat küldjön szerte a világba és katonai bázisokat tartson fenn, egyre nagyobb ellenállásba ütközik otthon. Az egyszemélyes csendőr szerepének problematikáját már a Reagan-adminisztráció is észlelte, mivel az 1980-as években amerikai segítséggel tudott a kínai katonai modernizáció lendületbe jönni. Emiatt az ázsiai erőegyensúly nemcsak egy versengésnek tekinthető, hanem „új ázsiai csendőrök” megjelenésének is, akik együttműködve tehetnek a régió jövőjéért. Azonban az amerikai elképzelések szerint ezek az új ázsiai feltörekvő országok (India, Japán, Dél-Korea) Kína ellensúlyozására hoznának létre egy „ázsiai NATO”-ként emlegetett formációt. Az afganisztáni rendezés miatt a NATO több ázsiai állammal is szorosabb kapcsolatot alakított ki, ami magában nem jelentene problémát, azonban a régiós ellentétek és a kínai-amerikai viszony bonyolultsága miatt egy Kínát ellensúlyozni kívánó kezdeményezés képét sugallja.

A kutatás eredményeként jobb betekintést nyerhetünk nemcsak Kína és a külvilág kapcsolatába, hanem az ezt meghatározó belső tényezőkbe is. Így egy kínai biztonságfogalom jelenik meg a biztonság meghatározásai között. A tényezők háromszögének segítségével pedig nemcsak Kína és egy adott nemzetközi szervezet kapcsolati hálóját derítjük fel, hanem Kína és egy másik állam relációjának összetevőire és mozgatórugóira is fény derülhet. Ha általánosságban a Kínával foglalkozó elemzéseket nézzük, ez a tanulmány a kínai külpolitikával foglalkozó kutatásokhoz kíván egy más szempontból kiinduló megközelítést nyújtani. Nem feltétlenül alternatívát kíván jelenteni az eddigi szakirodalomban, hanem az eddigi megközelítések ötvözeteként értelmezhető.

A dolgozat témájának jobb megértése céljából elsőként felsoroljuk a módszertani okokat, hogy miért a Kínai Népköztársaság és az ENSZ kapcsolata a kutatás témája.

1. Kína mint feltörekvő nagyhatalom.

Rengeteg írás foglalkozik Kína világhatalmi ambícióival, melyekben több lehetőség fogalmazódik meg az állam jövőjével kapcsolatban. Az egyik végtel úgy ábrázolja Kínát, hogy az ledönti az Egyesült Államokat eddigi trónjáról és átveszi a vezetést a világrendszer felett. Mások az elmúlt években elterjedt G2 koncepcióval magyarázzák Kína új szerepét. A harmadik vélemény szerint semmi sem változik, mivel a „*Pax Americana*” légkörében szocializálódott Kínának megfelel a mostani rendszer és nem akarja azt felrúgni. Bármelyik nézőpontból indulunk is ki, minden elemző számára az a legfontosabb, hogy megértse Kínát. A Kína felemelkedését kísérő aggodalmak fő oka, hogy a nyugati világban nem értjük Kínát, nem tudjuk prognosztizálni lépéseit. A dolgozat a Csungkuó gondolat biztonsági oldalról való megközelítésével kísérli meg megmagyarázni Kína cselekedeteit.

2. A nemzetközi intézmények: a béke őrei vagy a nagyhatalmak meghosszabbított kezei?

Diskurzus alakult ki a nemzetközi intézmények szerepéről is, mert a különböző elméleti iskolák más és más szerepet társítanak hozzájuk. A liberális felfogás az intézmények azon képességét hangsúlyozza, hogy fórumot és tárgyalóasztalt biztosítanak az államoknak, így teremtve békésebb közeget. A realisták a nagyhatalmak meghosszabbított kezeiként jellemzik az intézményeket, mert azok a nagyhatalmak erejének továbbélését biztosítják. A konstruktivisták egy új szocializációs közeg lehetőségeként tekintenek rájuk, ahol a normák nemzetköziesítésével problémamentesebb légkör bontakozhat ki. Ezeket a nézőpontokat tanulságos összekötni azzal a kérdéssel, hogy Kína hogyan viselkedik nemzetközi intézmények tagjaiként, ott milyen arculatot vesz fel és milyen lépéseket tesz.

3. Az ázsiai erőegyensúly hatása Kína nemzetközi szervezetekben betöltött szerepére.

A 18-19. században Nagy-Britannia által alkalmazott kontinentális erőegyensúly politika lényege annak meggátolása volt, hogy egy szárazföldi hatalom Európát teljes ellenőrzése alá vonja. Ma a szakirodalom egy újfajta hatalmi egyensúlyról beszél az ázsiai régióban, ahol Kína mellett aktív szereplő az Egyesült Államok, Oroszország, Japán és India is. Peking és

Washington stratégiai rivalizálása mellett megjelenik Moszkva igénye, hogy továbbra is belső hátsó udvaraként számoljon a volt szovjet tagköztársaságokkal, míg Japán és India már nemcsak amerikai szövetségesként kíván megjelenni a régiós politikában, hanem önálló aktorokként is. Így egyszerre beszélhetünk két nagy táborról (Kína és Oroszország vs. USA, Japán és India) és egy újfajta ötszereplős modellről is. Kína ebben a hatalmi rendszerben kevés olyan tényezővel bír, melyek a mérleg nyelvét felé billentenék.

- Szövetségi hálója a régióban nem sűrű, ami olyan történelmi okokra vezethető vissza, mint a régió államainak késői függetlenedése vagy a fennálló területi viták.
- Katonai ereje a hatalmas létszám ellenére elmaradottságot mutat annak ellenére, hogy Kína nukleáris hatalom. Így az amerikai 7. flotta tudja garantálni a régió békéjét.
- Gazdasági ereje miatt érte el, hogy az ázsiai régióban újra domináns hatalomként tartsák számon, azonban a gazdasági fejlődés megtorpanni látszik.
- A regionális intézményekben a felemelkedése okozta félelmek miatt, inkább csendesebb magatartást vesz fel a régió államai bizalmának megszerzése érdekében.

Az egyensúly megtartását a nemzetközi szervezetekben elfoglalt helyével és az ezekben megnőtt aktivitással próbálja elérni, ennek értelmében az intézményeket, példaként hozva az Egyesült Nemzetek Szervezetét, a puha ellensúlyozás eszközének használja a régiós ügyekben.

4. Kína régiós kapcsolatai, melyek egyszerre tartalmazzák a kooperáció és a konfliktus elemeit is.

Kína regionális kapcsolatait a kooperáció és konfrontáció kölcsönös együtthatása jellemzi. A közép-ázsiai régióban az együttműködés elemei figyelhetők meg, mivel Peking számára ez a terület kiemelt jelentőséggel bír. A terület fontossága nemcsak a jelentős kőolaj- és földgázkészletekkel, valamint egyéb értékes ásványi anyagokkal és vízenergia-forrásokkal magyarázható, hanem jelentős közvetítő szerepet betöltő tranzitrégióként is Irán, Afganisztán, India és Pakisztán felé, amely feleleveníti Közép-Ázsia történelmi Selyemút-szerepét. Peking a Szovjetunió felbomlása utáni vákuum betöltését és az amerikai befolyás visszaszorítását a Shanghaji Együttműködés Szervezetén belül próbálja megvalósítani, amely jelenleg úgy tűnik, sikeresen halad célja felé.

A Koreai-félsziget földrajzi pozíciója miatt bír stratégiai jelentőséggel, ami történelmi, politikai, kulturális, lélektani dimenziókkal is kiegészül. Kína számára Korea „a hátsó udvar”, amit nem engedhet átcsúszni egy másik nagyhatalom kizárólagos befolyási övezetébe.

A dél- és kelet-kínai-tengeri szigetvilág komplex stratégiai jelentőséggel bír Kína számára. A Paracel és Spratley szigetcsoport miatt rendezetlen területi vitája van több ASEAN tagállammal, illetve Japánnal a Szenkaku-szigetek ügyében. A konfliktusok mozgatórugója a hajózási útvonalak biztosítása mellett a szigetek térségében, a kontinentális talapzatban található nagy kapacitású olaj- és földgázlelőhelyek.

Japán és Kína kapcsolata pozitív irányt vett 2007-től. Mindkét oldalon felső szinten megjelentek a békülékenység jelei, amelyek egységes álláspontok kialakításában testesültek meg a védelmi együttműködés kérdésében (Rácz, p. 18.). Ugyanakkor a kapcsolatok újbóli felmelegedését még mindig áthatja az egymástól való félelem, amely kínai oldalról állandó nemet jelent Japán állandó ENSZ BT-tagságának kérdése kapcsán, Japán részéről pedig növekvő katonai kiadásokat és erősödő Washington – Tokió kooperációt eredményez. A kapcsolatok fejlődése azonban jelzi, hogy mindkét állam felismerte: a régió stabilitását csak közös együttműködés keretében lehet megvalósítani, amely egyrészt Kína integrálását jelenti az ázsiai-csendes-óceáni régióba, másrészt a dél-kínai-tengeri hajózási útvonalak közös védelmét.

Kína számára a szomszédos államok fenyegetést jelentenek, mivel Peking úgy érzékeli, hogy Washington politikai nyomás alá helyezi azáltal, hogy a térségben szövetségeseket gyűjt maga köré, így megkérdőjelezve a kínai politikai berendezkedést és az ázsiai értékeket. Emellett a közép-ázsiai országokban a növekvő instabilitás, etnikai feszültségek és az iszlám fundamentalizmus térnyerése nagy veszélyforrásnak tekinthető Peking számára, figyelembe véve Tibet és Hszincsiang tartományok elszakadási törekvéseit. A Koreai-félsziget problémáinak lehetséges átgyűrűző hatása is negatívan érintené a Kínában élő koreai kisebbséget, ami megzavarná a határmenti régió békéjét. Kína tehát abban érdekelt, hogy béke és stabilitás legyen a régióban, hogy a gazdasági színvonalat magas szinten tudja tartani.

5. A kínai katonaság modernizációja okozta regionális és nemzetközi félelmek.

A katonai képesség egy fontos mérőszám az erőviszonyok meghatározásában, a nemzetközi befolyás kialakításában és érdekeink megvédésében. Így teljesen érthető, hogy már a Teng

Hsziao-ping által 1978-ban meghirdetett „Négy Modernizáció” programjában is helyet kapott, igaz annak utolsó lépcsőfokán. A katonai fejlesztéseket több tényező is motiválja:

- történelmi tapasztalatai vannak a gyengeség következményeiről, ezért úgy döntött, hogy a jövőben inkább „*jobb godzillának lenni, mint bambinak*” elvet alkalmazza;
- új típusú katonai félhold kezd kirajzolódni Kína körül, amely az Egyesült Államok támogatását élvez;
- egy a kínai gondolkodásmóddal összefüggő viszonyt is meg kell említenünk: ugyanúgy, ahogy a jing kiegészíti a jangot a kínai filozófiában, a gazdasági hatalom mértékét egyensúlyba kell hozni az állam katonai, politikai és erkölcsi rangjával.

A Kínai Népi Felszabadító Hadsereg (NFH) modernizációja átgondoltságról tanúskodik, mivel tanulva a Szovjetunió hibájából, az erőn felüli fegyverkezés veszélyéből, a 2008-as kínai nemzetvédelmi Fehér Könyv is hangsúlyozza, hogy a gazdaság növekedésének és a honvédelem fejlesztésének összhangban kell állnia egymással (Jordán, 2011, p. 33).

A kínai katonai doktrína görbéje a „népi háború” elméletétől eljutott „az információs hadviselés feltételei közepette megvívandó helyi háborúkhöz”, beleértve a nem hagyományos, az aszimmetrikus, az információs, a gazdasági, a pszichológiai és az űrhadviselés folytatásához szükséges képességek megalapozását.

A katonai doktrína változásával együtt járt a védelmi kiadások emelkedése is, amely a transzparencia hiánya miatt félelmet kelt és találgatásoknak ad helyet. A kínai katonai költségvetés valójában évről évre növekszik, de a GDP-hez viszonyított aránya az 1990-es évektől folyamatosságot tükröz.

A fegyverkezés regionális szempontból nemcsak úgy értékelhető, mint az ázsiai térség békéjének és egyensúlyának egyik eszköze, hanem mint Washington befolyásának csökkentése is. Azonban a tisztelet kiérdemléséhez és a félelemkeltéshez egy erős, ütőképes és modern hadsereget kell létrehozni. A hard power vonzerőként való alkalmazása és ezáltal a legyőzhetetlenség mítosza nem új a történelemben.

6. Ideális terep az elmélet kipróbálásához.

Kína biztonsági motivációi és az ezzel előidézett biztonsági dilemma ideális helyzetet biztosítanak a dolgozatban alkalmazott elmélet vizsgálatára, mely szerint a Csungkuó elérése

csak akkor járul hozzá a nagyobb biztonsághoz, ha mindeközben az általa létrejött többlethatalmat Kína megnyugtatóan becsatornázza a nemzetközi intézmények segítségével.

7. Megfelelő háttérodalom

Kimerítő szakirodalom áll a kutató rendelkezésére ebben a témakörben, azonban még így is van lehetőség új szempontú megközelítésre. A nyugati és a kínai irodalom is fellelhető könyvtárakban, nyomtatott sajtóban és az interneten elérhető adatbázisokban.

8. Személyes érdeklődés a téma iránt

A szerző az alapképzés óta foglalkozik Kínával a nemzetközi tanulmányok szakon belül, a szaktárgyi dolgozatokat és a diplomamunkákat is Kínával kapcsolatban írta. Emellett a doktori képzés alatt fél évet töltött Sanghajban ösztöndíjjal a Sanghaji Nemzetközi Tanulmányok Egyetemén, ahol az órák látogatása mellett nyelvtudását is fejleszthette. Az egyetemi képzésen kívül a szerzőnek arra is volt alkalma, hogy professzorokkal és hétköznapi emberekkel is beszélgesen, így részletesebb képet kapott a kínai gondolkodásról. Ezek a tapasztalatok remélhetőleg nagyban hozzájárulnak a disszertáció minőségéhez.

II. A felhasznált módszerek

A megfigyelés, a szisztematikus adatgyűjtés, az adatok osztályozása és rendszerezése, az adatok alapján tett megállapítások magától értetődő eszközei minden tudományos tevékenységnek.

A dolgozat alapvetően háromféle forrásra támaszkodik. Ezek közül az egyik legfontosabb a rendelkezésre álló hazai és külföldi tudományos irodalom. A külföldi irodalom feldolgozásakor a szerző különös figyelmet fordít arra, hogy objektivitását megőrizve a nyugati szakértők mellett távol-keleti szerzők írásait is beemelje a dolgozatba. Az elemzés a biztonság, a külpolitika és a modern Kína-tanulmányok területén született kutatásokat és tanulmányokat kívánja feldolgozni és ismertetni. Azonban fontos hangsúlyozni, hogy a források köre ebben a témában igen széles és a téma minden egyes elemével kapcsolatos összes tanulmányt nem lehet teljes mértékben elsajátítani, de a szerző törekszik arra, hogy ebből a lehető legtöbbet feldolgozza.

Az intézményekhez fűződő kapcsolatok feltárásához fontos ismerni az adott intézmény alapító okiratát, működési rendjét és a találkozókat alkalmával kiadott jelentéseket, közös célkitűzéseket. A feldolgozott dokumentumok és nyilatkozatok a téma szempontjából releváns, magyarázatot hordozó jelentésük okán kerültek be a dolgozatba, így itt a szerző szubjektivitása szerepet játszik. Tehát második forrásként az ENSZ BT ülésein elhangzott kínai felszólalások és a Kína-Afrika Együttműködési Fórumon (FOCAC) kiadott közös nyilatkozatok jelentik az esettanulmány alapját.

A disszertáció harmadik forrásaként jelölhető meg a személyes tapasztalat, amely egyrészt a Kína iránti több éves érdeklődést jelenti, másrészt viszont a Kínai Állami Ösztöndíj elnyerésével eltöltött egyetemi szemesztert Sanghajban a Sanghaji Nemzetközi Kapcsolatok

Egyetemén, ami első kézből szerzett információk, benyomások és a szerző kínai nyelvtudásának alapját képezi.

A kutatás multidiszciplináris megközelítésen alapszik. Ez magában foglalja a nemzetközi politikaelmélet, a történelem és a nemzetközi gazdaságtan egyes területeit is. Az értekezés időbeli kerete 1949-től napjainkig terjed, azonban a kínai biztonságfogalom jobb megértéséhez a munka során vissza kellett nyúlni korábbi időkhöz. Az elemzés három területet ölel fel. A biztonságnak és az intézmények szerepének szakirodalmi feldolgozásához az összehasonlítás eszközét alkalmazzuk. A kínai színezetű biztonságfelfogás és Kína az ENSZ-hez fűződő kapcsolatának megértéséhez történeti elemzés szükséges. A kínai biztonság tényezőit pedig a szerző által kidolgozott modell alkalmazásával mutatjuk be, ami saját kutatásnak tekinthető. Szintén saját kutatás a kínai vétók és tartózkodások ismertetése és táblázatba rendezése.

A szerző fontosnak tartja megjegyezni, hogy a tanulmányban a kínai szavak, személynevek, valamint a városok neveinek említésekor a Magyar Tudományos Akadémia magyar átírás változatát használja.

1. A disszertáció módszertani szempontjai

A kutatási kérdés arra összpontosít, hogy a kínai külpolitikában alkalmazott multilaterális diplomácia hogyan növeli Kína biztonságát. Így a kutatás tárgya a biztonság kínai definíciójának egyik lehetséges magyarázata; a Középső Birodalom elméletének átültetése biztonsági dimenzióba.

A kutatás hagyománymodellje alapján elmondható, hogy a kutatást az interpretista logika hatja át, mely megkísérli a kutatás tárgyát saját maga közegében vizsgálni és abban a rendszerben megérteni, amelyben kialakult. Jelen esetben ez azt jelenti, hogy az orientalisztika területéről kiindulva, de figyelve az objektivitásra, próbáljuk megérteni a kínai külpolitikai lépéseket a nemzetközi intézményekben, és ezt a Középső Birodalom gondolata köré szervezzük. Az interpretatív megközelítés több szemponttal is indokolható. Ontológiaiilag elmondható, hogy a Keletről való tudásunkat a nyugati társadalom által konstruált kép adja, ami nagyfokú szubjektivitást eredményez. Az episztemológiai szempont alapján így az eddigi tudásunkat szubjektív jelentéstársítások hozták létre. Értékelméletben vizsgálva a kutatások mindig értékekhez kötöttek. Ezért a tárgykörnek való megfelelés, az elméleti nyitottság, a cselekvők perspektívájának figyelembevétele elkerülhetetlen. A tárgykörnek való megfelelés eléréséhez a kutató elméleti nyitottságára van szükség. Ez csak

akkor érhető el, ha a cselekvők nézőpontjába helyezzük magunkat és ezt a kutató perspektívájában rekonstruáljuk. Ehhez pedig szükség van a kutató és a cselekvők közti kommunikációs kapcsolatokra. A dolgozatban megjelenő Középső Birodalom gondolata mint a kínai biztonságfelfogás magyarázatára alkalmas elméleti elgondolás is ezt a logikát követi, feltételezve azt, hogy a szükséges kommunikációs csatornát a Kínában töltött fél év és az eddigi kutatások megalapozták. A megközelítés ennek értelmében inkább deduktív felépítésű: egy elméleti kiindulást kívánunk egy esettanulmányon bemutatni, ezáltal egyfajta új értelmezési keretet adni a kínai külpolitikai lépésekhez. Ennél a pontnál távolodunk el az orientalisztikától, és a keleti fogalmat, melyet a történelmi leírásokban ismertünk meg, átültetjük a nemzetközi tanulmányok tudományába és ott használjuk tovább.

A kutatás populációját azok a nemzetközi intézmények adják, amelyekben Kína tagként vesz részt, azonban a szisztematikus mintavétel alapját a már említett jelentésben elhangzott 4 intézmény adja (az Egyesült Nemzetek Szervezete, a G20, a Shanghaji Együttműködés Szervezete és a BRIC államok). Tekintve a dolgozat keretét azonban témaszűkítést kell alkalmazni, így az esettanulmány Kína és az ENSZ kapcsolatára fókuszál. A kutatás longitudinális vizsgálatot követ: a *single case* esettanulmányra épülő rész Kína és az ENSZ kapcsolatát vizsgálja, kiemelve Kína szavazói magatartását a BT-ben. Technikai oldalról vizsgálva a kutatást kvalitatív adatokkal dolgozunk, ami egy olyan tanulmány megszületését teszi lehetővé, mely egyszerre jellemezhető leíró és magyarázó részekkel. Ennek értelmében a dolgozatban kifejtett elmélet inkább egy problémához kötődik, ami azonban a dolgozat végére középszerűvé (*middle-range theory*) is kinőheti magát. Újdonsággal szolgálhat az Olvasó számára annak követése is, hogy mennyire lehet sikeres egy keleti fogalom átültetése a nyugati gyökerű IR tudományába. Azonban fontos kiemelni, hogy ez nem feltétlenül egy ötvözet lesz, hanem egy régi fogalom újraértelmezése nyugati kontextusban.

Ezek alapján a kutatás hipotézise, hogy: a kínai állam biztonságának, a Csungkuó ideának az összetettsége egy kulcstényezőre egyszerűsíthető, mely az állam jelenlegi keretek között működő politikai rendjének és területi integritásának a fennmaradását jelenti, így azt feltételezzük, hogy a kínai külpolitika alárendelődik a belpolitikának. Ezt a hipotézist négy alhipotézissel fogjuk bizonyítani:

1. Első alhipotézis (H1): a nyugati szakértők által dominált biztonsági tanulmányok fogalomhasználata nem minden esetben alkalmazható a kínai biztonság

magyarázatára, annak eltérő történelmi múltja, politikai berendezkedése és a mindig változó nemzetközi rend miatt.

2. Második alhipotézis (H2): Kína a nemzetközi intézményeket érdekeinek érvényre juttatása mellett arra használja, hogy a felemelkedése következtében kialakuló nyugati félelmeket enyhítse.
3. Harmadik alhipotézis (H3): a kínai külpolitikában az érdekek kerülnek az előtérbe az értékekkel szemben.
4. Negyedik alhipotézis (H4): Kína Ázsiában és nemzetközileg is jelentős szereplő, azonban érdekeinek mindkét szintéren megfelelő biztosítása érdekében, a hatalmának növelésére a multilateralista keretek adta eszközöket használja.

A dolgozat központi témáját három terminus foglalja össze legjobban: biztonság, nemzetközi intézmények és Kína. Ez a három fogalom teszi indokolttá, hogy vizsgálatunk tárgyává tegyük a biztonság változó fogalmát és az institucionalista iskola jeles képviselőinek gondolatait. Ahhoz azonban, hogy a dolgozat valóban képessé váljon megmagyarázni kínai jelenségeket, elkerülhetetlen, hogy a nyugati kifejezéseket megpróbáljuk „mandarinra” is lefordítani. Itt viszont fel kell hívnunk az olvasó figyelmét arra, hogy egy nyugati ember próbálja elmagyarázni a valószínűsíthető kínai nézőpontot, ami miatt megkerülhetlenné válik, hogy az orientalisztikát is bevonjuk elemzésünkbe. Ennek értelmében a dolgozat a már említett három fogalom szakirodalmának áttekintésével kezdődik, amihez másodlagos források állnak rendelkezésünkre.

III. Az értekezés tudományos eredményei

H1: A nyugati szakértők által dominált biztonsági tanulmányok fogalomhasználata nem minden esetben alkalmazható a kínai biztonság magyarázatára, annak eltérő történelmi múltja, politikai berendezkedése és a mindig változó nemzetközi rend miatt.

Bizonyítás: Az orientalisztika talajáról kiindulva azt tapasztaljuk, hogy a Keletről alkotott képünket a nyugati szocializációs közeg nagyban befolyásolja, ami azt jelenti, hogy nem vesszük észre, hogy nem az egyezést, hanem a hasonlóságokat fedezzük fel az államok között, ami azonban téves következtetések levonásához vezethet. Ez a logika fedezhető fel a biztonsági tanulmányokon belül is: úgy akar a diszciplína egy fogalmat használni a világ különböző államainak biztonságára, hogy közben a különböző elméleti iskolák is eltérő hangsúlyokat jelölnek meg definícióikban. A kínai biztonságfogalomnak a Csungkuó gondolatának védekező mechanizmusként való megfeleltetése a történelmi fejlődést és az identitáskeresést vette figyelembe. A tényezők háromszöge az állam, a társadalom és az értekezés témája miatt a nemzetközi intézmények kapcsolatában határozza meg a külpolitikát befolyásoló összetevőket, melyek hatással vannak Kína biztonságérzetére. Ezzel nem azt fejezzük ki, hogy a különböző iskolák definícióit el kell vetni, mikor Kínáról beszélünk, hanem ellenkezőleg: a realista, liberalista és konstitucionista iskolák keveredését érdemes alkalmazni, amihez legközelebb a koppenhágai iskola fogalomhasználata áll. Ennek alapján

az első alhipotézis részleges bizonyítást nyert, az államok általánosításának elkerülésére figyelni kell, azonban a más fogalomhasználat nem mindig takar újdonságot.

H2: Kína a nemzetközi intézményeket érdekeinek érvényre juttatása mellett arra használja, hogy a felemelkedése adta nyugati félelmeket enyhítse.

Bizonyítás: A Csungkuó piramis a kínai állami szükségleteket jeleníti meg, melyek a teljes biztonság, az újbóli önazonosság eléréséhez nélkülözhetetlenek. Ezeket az igényeket a multilaterális diplomácia segíteni tudja:

1. az állam szövetségeseket találhat maga mellé,
2. a gazdaság élénkítéséhez szükséges külső anyagi forrásokat, új piacokat fedezhet fel, és
3. egy szervezet munkájában való részvétel növeli az állam elismertségét és így más államok nyitottságát is az együttműködésre.

Azonban a piramison felfelé haladva az állam hatalma nő, ami félelmet vált ki a nemzetközi szereplőkből. Az intézmények viszont a játékszabályokkal, az átláthatósággal, egy közös asztal megteremtésével nemcsak lekötik a létrejövő túlhatalmat, hanem korlátozzák is. A második alhipotézis ezen felvetések miatt nemzetközi szinten bizonyítottnak tűnik, azonban regionális szinten kérdéseket vethet fel, gondoljunk akár a területi vitákra Kína és szomszédjai között.

H3: A kínai külpolitikában is az érdekek kerülnek előtérbe az értékekkel szemben.

Bizonyítás: A kínai érdekek megnyilvánulásának egyik legjobb terepe az ENSZ Biztonsági Tanácsának ülésein felmerülő tervezetekkel szembeni szavazói magatartás vizsgálata. Ennek során összegyűjtöttük a kínai vétók és tartózkodások alkalmával használt retorikai megnyilvánulásokat, azonban a túl sok adat miatt a kutatást leszűkítettük Afrikára. Azt tapasztaltuk, hogy két államtól eltekintve (Szudán és Zimbabwe) a kínai retorikai megnyilvánulások a határozattervezetek kapcsán valóban értékek melletti elköteleződést jelentettek. Azonban a függetlenség, az állami szuverenitás, a területi integritás és az állam belügyeibe való beavatkozás olyan érdekékké vált értékeknek tekinthetők Kína kapcsán, melyek

megsértése esetén magának a kínai államnak a léte kérdőjeleződne meg. Így a harmadik alhipotézis bizonyítottnak tekinthető, mivel ezek olyan értékek, melyek az állam biztonságával, túlélésével kapcsolatosak.

H4: Kína Ázsiában és nemzetközileg is jelentős szereplő, azonban érdekeinek mindkét szintén megfelelő biztosítása érdekében, a hatalmának növelésére a multilateralista keretek adta eszközöket használja.

Bizonyítás: Az ázsiai erőegyensúly vizsgálatokor kínai szempontból felmerült a szövetségek problematikája, mely a dominancia megszerzésének egyik pillére lenne a régióban. Ennek a szövetségi hálónak a hiánya és a potenciális jelöltek félelme attól, hogy az Egyesült Államok helyét Kína veszi át a régióban, arra ösztönzi Pekinget, hogy bilaterális úton próbálja érdekeit megvédeni. Két ellenpélda hozható fel ez ellen, ahol viszont általa alapított és finanszírozott intézményeket használ befolyásának terjesztésére, ez Közép-Ázsia a Sanghaji Együttműködés Szervezetével és az Ázsiai Infrastrukturális Befektetési Bank. Régiós pozíciójának jobb védelmét azonban elsősorban a BT-ben elfoglalt helye adja, mely privilegizált hely védelme nemzeti érdekként aposztrofálható. Így a BT bővítésével kapcsolatos javaslatok, melyek Indiát és Japánt is magában foglalják, teljes mértékben elfogadhatatlanok Kína számára. Ezzel szemben az afrikai ambíciók támogatót találnak Kína személyében, mivel ez a kapcsolat biztonságát növeli gazdasági és politikai téren, és emeli presztízsét is. Ez az alhipotézis is bizonyítást nyert, mivel a BT adta pozíció nélkül régiós és nemzetközi helyzete is megkérdőjeleződne, mely magával hozná azt a problémát, hogy Pekingnek el kellene döntenie, mi a fontosabb: a rivalizálás vagy belső problémáinak megoldása és így az állam létének további biztosítása, lesüllyedve a kisállamok szintjére.

A három alhipotézis teljes, és egyik részleges bizonyítása miatt elfogadottnak tekinthető az az alapfelvetésünk, mely szerint a kínai állam biztonsága, a Csungkuó idea összetettsége egy kulcstényezőre egyszerűsíthető, mely az állam jelenlegi keretek között működő politikai rendjének és területi integritásának fennmaradását jelenti, így azt feltételezzük, hogy a kínai külpolitika alárendelődik a belpolitikának.

Az értekezés újdonságai mindezek alapján pontokba foglalva a következők:

- Az értekezés a nemzetközi tanulmányok, az orientalisztika, a Kína-tanulmányok, a biztonságpolitika, a pszichológia és a történelem tudományterületeit kapcsolja

össze, és így valóban multidiszciplináris megközelítést alkalmaz a kínai külpolitika magyarázatára.

- Az értekezés egy újfajta megközelítést ad a kínai külpolitika magyarázatára, mely egyszerre tekinthető az eddigiek összefoglalásának és újdonsággal bíró modellnek is.
- A tényezők háromszögének alkalmazása más államokra nézve is felhasználható a külpolitika magyarázatára, azonban a hangsúlyeltolódásokat figyelembe kell venni.
- A Csungkuó piramis egyszerre magyarázza a kínai fejlődés mibenlétét és új értelmezési kerettel látja el a középső birodalmiság gondolatát.
- Az értekezés egy a pszichológiában használt és a nemzetközi kapcsolatokba átültetett modellre épül, melynek alkalmazása új diskurzust indíthat el a magyar nyelvű Kína-tanulmányokban.
- Magyar nyelven írt tanulmányok között szinte egyedüli kutatásnak számít Kína ENSZ Biztonsági Tanácsán belüli szavazói magatartásának összefoglalása és elemzése.

Jelen értekezés emellett egy nagyobb kutatási folyamat első lépcsőjeként több új kutatási irány felé nyitja meg az utat, melyek számos módon hozzájárulhatnak a kínai külpolitika megértéséhez, gyakorlati elemzéséhez, valamint a döntéshozók számára szóló konkrét útmutatások megalkotásához. A teljesség igénye nélkül ezek közül a következők említhetők:

- A kitekintés fejezetben helyet kapó kínai puha hatalom bővebb bemutatása és elemzése, mint a Csungkuó piramis következő lépcsőfoka, a jövőbeli kutatások kiindulópontja lehet.
- A biztonsági dilemma nemzetközi szervezeteken belüli feloldását a kínai fegyverkezés kérdése megkérdőjelezheti, ezért a jövőben célszerű lenne a kínai hadsereg állapotát a vizsgálódás tárgyává tenni.
- A disszertáció a kínai külpolitikát a nemzetközi porondon vizsgálja, azonban érdekes jövőbeli kutatás anyaga lehet Kína regionális magatartásának elemzése, különösképpen a területi konfliktusok kérdése, ahol a felvázolt modell használhatósága megkérdőjeleződik.
- Az ázsiai erőegyensúly kérdését jövőbeli kutatásban érdemes lenne mélyebben feltárni, ahol a Csungkuó piramis és a Tényezők háromszögét Kína regionális intézményekben betöltött szerepére alkalmazzák.

- Érdekes vizsgálati anyagot nyújtana a kínai nyelven íródott politikai tartalmú nemzetközi intézményekkel kapcsolatos jelentések összevetése azok angol nyelven megjelent megfelelőikkel.
- Az ENSZ-ben való megnövekedett szerep elemzésére alkalmas lenne a kínai küldöttségek összetételének vizsgálata és az ENSZ szakosított szerveiben vezető pozíciót betöltő kínai diplomata munkájának bemutatása.

IV. Főbb hivatkozások

Elsődleges források

Bangkoki nyilatkozat

Elérhető: <http://www.internationalhumanrightslexicon.org/hrdoc/docs/bangkokNGO.pdf> (Letöltés ideje: 2014. 12.11.)

Draft resolution S/1997/18

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/1997/18 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/1999/201

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/1999/201 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2007/14.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2007/14 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2008/447.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2008/447 (Letöltés

ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2011/612.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2011/612 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2012/77.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/77 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2012/538.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2012/538 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2014/348.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/348 (Letöltés ideje: 2017.05.01.)

Draft resolution S/2016/1026.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/1026
(Letöltés ideje: 2017.05.18.)

Draft resolution S/2017/172.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/172 (Letöltés ideje: 2017.05.18.)

ENSZ Közgyűlés 26. ülészak – Restoration of the lawful rights of the People’s Republic of China in the United Nations. Elérhető: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/327/74/IMG/NR032774.pdf?OpenElement> (Letöltés ideje: 2017.06.07.)

Kiotói Protokoll

Elérhető: <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/kpeng.pdf> (Letöltés ideje: 2016. február 7.)

Kínai Népköztársaság alkotmánya 1954.

Elérhető: <http://www.hkpolitics.net/database/chicon/1954/1954be.pdf> (Letöltés ideje: 2016. február 7.)

Montevideói egyezmény

Elérhető: <https://www.ilsa.org/jessup/jessup15/Montevideo%20Convention.pdf>
(Letöltés ideje: 2015.09.16.)

Népszövetség alapító okirata

Elérhető: http://avalon.law.yale.edu/20th_century/leagcov.asp (Letöltés ideje: 2015. február 9.)

Official Records of the Security Council. SC 5619.

Elérhető: <http://www.responsibilitytoprotect.org/files/SCJanMyanmar.pdf> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 5933.

Elérhető: <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/POC%20SPV5933.pdf> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 6627.

Elérhető: <http://undocs.org/S/PV.6627> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 6711.

Elérhető: <http://undocs.org/S/PV.6711> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 6710.

Elérhető: <http://undocs.org/S/PV.6710> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 7180.

Elérhető: <http://undocs.org/S/PV.7180> (Letöltés ideje: 2017.05.02.)

Official Records of the Security Council. SC 7825.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7825 (Letöltés ideje: 2017.05.18.)

Official Records of the Security Council. SC 7893.

Elérhető: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7893 (Letöltés ideje: 2017.05.18.)

Vegyifegyver-tilalmi Egyezmény

Elérhető:

https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVI-3&chapter=26&lang=en (Letöltés ideje: 2016. február 7.)

Másodlagos források

Könyvek

Alden, Chris (2010): *Kína az Afrikai Kontinensen*. Publikon Kiadó, Pécs.

- Axelrod, Robert és Robert O. Keohane* (1986): *Achieving Cooperation under Anarchy: Strategies and Institutions*. In: Kenneth Oye (1986): *Cooperation under anarchy*. Princeton University Press
- Brzezinski, Zbigniew* (2013): *Stratégiai Vízió*. Antall József Tudásközpont, 2013.
- Bull, Hedley* (1977): *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. Columbia University Press, 4. kiadás
- Burgh, Hugo de* (2008): *Kína: barát vagy ellenség*. HVG Könyvkiadó, Budapest, 2008.
- Butterfield, Herbert* (1952): *History and Human Relations*. Collins Publisher 1952.
- Buzan, Barry, Ole Wæver, Jaap de Wilde* (1998): *Security: A New Framework for Analysis*. Lynne Rienner Publishers
- Callahan, William A.* (2011): *Introduction: tradition, modernity, and foreign policy in China*. In: William A. Callahan és Elena Barabantseva (2011): *China orders the world: Normative soft power and foreign policy*. Washington, Woodrow Wilson Center Press, 2011
- Chen Jian* (2013): *China, The third world and the cold war*. In: Robert J. McMahon *The Cold War in the Third World*, Oxford University Press, 2013.
- Commager, H. S.* (1994) : *A második világháború története*. Holnap Kiadó, Budapest
- Cooper, John F. és Ta-Ling Lee* (1997): *Coping with a bad global image – Human rights in the People’s Republic of China, 1993-1994*, University Press of America
- Dawson, Raymond* (2002): *A kínai civilizáció világa*. Osiris Kiadó Kft, Budapest, 2002.
- Elvin, Mark* (1977): *Fejlődés és stagnálás a kínai történelemben*, Kossuth Kiadó, Bp, 1977
- Fairbank, John King* (1986): *The Great Chinese Revolution 1800-1985*, Harper and Row, Publishers, New York
- Fairbank, John K.* (1968): *The Chinese World Order: Traditional China’s Foreign Relations*. Cambridge, Harvard
- Friedman, George* (2011): *The next decade*. Dobleday, New York, 2011.
- Gardner, Hall* (2013): *NATO expansion and US strategy in Asia*. Palgrave Macmillian, New York.
- Gernet, Jacques* (2001): *A kínai civilizáció története*. Osiris Kiadó, Budapest
- Gill, Bates* (2007): *Rising Star: China’s New Security Diplomacy*, Brookings Institution Press, 2007.

- Godrej, Farah* (2011): *Cosmopolitan Political Thought*. Oxford Press, 2011.
- Herz, John H.* (1951): *Political Realism and Political Idealism*. University of Chicago Press
- Hoff, Joan* (2008): *A Faustian Foreign Policy. From Woodrow Wilson to George W. Bush*. New York: Cambridge University Press, 2008.
- Horváth Jenő* (szerk.) (2009): *Nemzetközi kapcsolatok története 1941-1991*, Pannonprint Kft Veszprém
- Horváth Jenő* (szerk.): *Világpolitikai lexikon 1945-2005*. Osiris Kiadó, 2005.
- Hui Feng* (2005): *The Politics of China's Accession to the World Trade Organization, The Dragon Goes Global*, Routledge, 2005.
- Jepperson, Ron, Alex Wendt és Peter J. Katzenstein* (1996): *Norms, Identity, and Culture in National Security*. in: Peter J. Katzenstein (ed.): *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics*. New York, Columbia University Press, 1996.
- Jervis, Robert* (1976): *Perception and Misperception in International Politics*. Princeton University Press, 2017
- Johnston, Alastair Iain* (2007): *Social State: China in International Institutions, 1980-2000*, Princeton University Press, 2007.
- Johnston, Alastair Iain* (1995): *Cultural Realism: Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History*. Princeton University Press
- Jordán Gyula* (2008): „Az ég magas, a császár messze van” Igazságszolgáltatás, jog és politika Kínában. ELTE Eötvös Kiadó
- Jordán Gyula* (2007): *Az új főszereplő: Kína. Új világrend? Nemzetközi kapcsolatok a hidegháború után* Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület és az Ifjú Közgazdászok Közhasznú Egyesülete, Budapest
- Kennedy, Paul* (1988): *Nagyhatalmak tündöklése és bukása*. Akadémiai Kiadó, Budapest 1992.
- Kent, Ann* (2007): *Beyond Compliance, China, International Organizations, and Global Security*, Stanford University Press, 2007.
- Keohane, O. Robert* (1984): *After Hegemony: Cooperation and Discord in the World Political Economy*. Princeton, Princeton University Press, 1984.
- Keohane, O. Robert* (1993): *Institutional Theory and the Realist Challenge after the*

- Cold War. In: David A. Baldwin (1993): Neorealism and Neoliberalism: The Contemporary Debate, New York, Columbia University Press
- Kim, Samuel S.* (1979): China, The United Nations, and World Order, Princeton, 1979.
- Kiss J. László* (2003): Globalizálódás és külpolitika. Teleki László Alapítvány, Budapest 2003.
- Kiss J. László* (2009): Változó utak a külpolitika elméletében és elemzésében. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 2009.
- Kissinger, Henry* (2014): Kínáról. Antall József Tudásközpont, Budapest 2014.
- Kissinger, Henry* (2014): World order. Penguin Books Limited, 2014.
- Lanteigne, Marc* (2005): China and International Institutions: Alternate Paths to Global Power, Routledge, 2005.
- Leonard, Mark* (2008): Mit gondol Kína? Gondolat Kiadó, Budapest
- Lewis, Mark Edward* (2007): The Early Chinese Empires: Qin and Han (History of Imperial China), Harvard University Press, 2009
- Lu Ning* (1997): The Dynamics of Foreign-Policy Decision-making in China, Westview Press, 1997.
- Mabee, Bryan* (2009): The Globalization of Security – State Power, Security Provision and Legitimacy. In: Stuart Croft (2009): New security challenges. Palgrave Macmillan
- Maslow, Abraham H.* (1982): Toward a Psychology of Being. Van Nostrand Reinhold, New York, 2. kiadás 1982.
- Mingst, Karen A.* (2008): A Nemzetközi kapcsolatok alapjai. Napvilág Kiadó, 2011
- Mitrany, David* (1946): A Working Peace System. Royal Institute of International Affairs, London 1946
- Morgenthau, Hans J.* (1948): Politics among nations – The Struggle for Power and Peace. MC Graw Hill Higher Education 7. kiadás
- Németh Iván* (2009): Stratégiai szövetségi rendszerek Ázsiában. Előzmények és perspektívák. In: Inotai András és Juhász Ottó (2009): A változó Kína I., II., III., IV. Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutatóintézet, Miniszterelnöki Hivatal, Budapest
- Osgaard, Liselotte* (2012): China and Coexistence: Beijing's National Security

- Strategy for the Twenty First Century, Johns Hopkins University Press, Baltimore, 2012.
- Polonyi Péter* (2005): Birodalom-e Kína In: N. Rózsa Erzsébet (szerk.): Nemzeti identitás és külpolitika a Közel-Keleten és Kelet-Ázsiában. Teleki László Alapítvány, Budapest, 2005.
- Polonyi Péter* (1988): Kína története. Kozmosz Könyvek, Budapest
- Pratt, Mary Louis* (1992): Imperial Eyes: Travel Writing and Transculturation. London and New York
- Rácz Lajos* (2009): A kínai fegyveres erők fejlesztése a regionális és globális biztonság tükrében. In: Inotai András – Juhász Ottó (szerk.): A változó Kína – II. Kína a nemzetközi politikai erőterben. MTA VKI – Miniszterelnöki Hivatal, 2009.
- Rotberg, Robert I.* (2004): The Failure and Collapse of Nation-States: Breakdown, Prevention, and Repair. in: Robert I. Rotberg (ed.): When States Fail: Causes and Consequences. Princeton, Princeton University Press, 2004.
- Ruggie, John Gerard* (ed.)(1993): Multilateralism Matters: The Theory and Practice of an International Form, New York, Columbia University Press, 1993.
- Said, Edward* (1978): Orientalizmus [Ford.: Péri Benedek], Bp., Európa, 2000
- Saunders, Mark, Philip Lewis és Adrian Thornhill* (2008): Research methods for business students, Pitman Publishing, 2009.
- Shambaugh, David* (2011): Charting China's Future: Domestic and International Challenges. Routledge, 2011.
- Shambaugh, David* (2013): China goes global: The partial power. Oxford University Press. 2013.
- Vári Sára* (2009): A nemzetközi segélypolitika és Kína elvei, érdekei. In: Inotai András és Juhász Ottó (2009): A változó Kína I., II., III., IV. Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutatóintézet, Miniszterelnöki Hivatal, Budapest
- Veress József* (2009): Gazdaságpolitika a globalizált világban. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapest, 2009
- Walt, Stephen M.* (1987): The Origins of Alliances. Ithaca, NY, Cornell University Press, 1987
- Waltz, Kenneth* (1979): Theory of International Politics, McGraw-Hill, New York
- Wang Jisi* (2003): International Relations Theory and the Study of Chinese Foreign

- Policy. In: Thomas W. Robinson és David Shambaugh: Chinese Foreign Policy – Theory and Practice. Oxford, Clarendon Press
- Wight, Martin* (1992): International Theory: The Three Traditions. Holmes & Meier for the Royal Institute of International Affairs, 1992
- Yan Xuetong* (2011): Why Is There no Chinese School of International Relations Theory? in: Yan Xuetong (2011): Ancient Chinese Thought, Modern Chinese Power. Princeton: Princeton University Press, 2011.
- Yang, SX* (2013): China in UN Security Council decision-making on Iraq: conflicting understandings, competing preferences. The new international relations, Routledge, London
- Yongjin Zhang and Greg Austin* (2001) (ed.): Power and Responsibility in Chinese Foreign Policy, Asia Pacific Press, 2001.
- Zweig, David* (2002): Internationalizing China Domestic Interests and Global Linkages, Cornell University Press, 2002.

Folyóiratok

- Alden, Chris* (2005): China in Africa. In: Survival, Vol. 47, No. 3, Autumn 2005. p. 147-164. DOI: <https://doi.org/10.1080/00396330500248086>
- Breslin, Shaun* (2009): Understanding China's regional rise: interpretations, identities and implications. International Affairs július 4. szám 85. évfolyam. p. 817-835. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1468-2346.2009.00829.x>
- Búr Gábor* (2008): The second scramble - a második versenyfutás Afrikáért. Külügyi Szemle 2008. tél
- Campbell, Horace* (2008): China in Africa: challenging US global hegemony. Third World Quarterly Vol. 22. No. 1. p. 89-105. DOI: <https://doi.org/10.1080/01436590701726517>
- Chai, Winberg* (1970): China and the United Nations: Problems of representation and alternatives. Asian Survey, Vol. 10, No. 5. p. 397-409. DOI: <https://doi.org/10.2307/2642389>
- Chapman, Terrence L.* (2007): International Security Institutions, Domestic Politics,

- and Institutional Legitimacy. *The Journal of Conflict Resolution*. Vol.51, No.1. p. 134-166. DOI: <https://doi.org/10.1177/0022002706296177>
- Cranmer-Bying, John* (1973): *The Chinese View of their Place in the World: An Historical Perspective*. *The China Quarterly* No.53
- Dirlik, Arif* (1996): *Chinese History and the Questions of Orientalism*. *History and Theory* Vol. 35, No. 4. p. 96. DOI: <https://doi.org/10.2307/2505446>
- Erskine, Hazel* (1971): *The Polls: Red China and the UN*. *The Public Opinion Quarterly*, Vol. 35, No. 1. p. 1-123. DOI: <https://doi.org/10.1086/267874>
- Haftendorn, Helga* (1991): *The Security Puzzle: Theory-Building and Discipline-Building in International Security*. *International Studies Quarterly*, Vol. 35, No. 1. p. 3. DOI: <https://doi.org/10.2307/2600386>
- Hayot, Eric* (1999): *Critical Dreams: Orientalism, Modernism and the Meaning of Pound's China*. *Twentieth Century Literature*. Vol. 45, No. 4. p. 511. DOI: <https://doi.org/10.2307/441950>
- Herz, H. John* (1950): *Idealist Internationalism and the Security Dilemma*. *World Politics*, Vol. 2, No. 2. p. 157-180. DOI: <https://doi.org/10.2307/2009187>
- Hongying Wang* (2000): *Multilateralism in Chinese Foreign Policy: The Limits of Socialization*. *Asian Survey*, Vol. 40, No. 3, p. 475-491. DOI: <https://doi.org/10.2307/3021157>
- Huo Hwei-Ling* (1992): *Patterns of Behavior in China's Foreign Policy: The Gulf Crisis and Beyond*. *Asian Survey*, Vol. 32, No. 3. p. 263-276. DOI: <https://doi.org/10.1525/as.1992.32.3.00p0154q>
- Jervis, Robert* (1978): *Cooperation under the security dilemma*. *World Politics*, Vol. 30, No. 2. p. 167-214. DOI: <https://doi.org/10.2307/2009958>
- Johnston, Alastair Iain* (2004): *Chinese Middle Class Attitudes Towards International Affairs: Nascent Liberalization?* *The China Quarterly*, Vol. 179, September 2004, p. 603-628. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0305741004000505>
- Jordán Gyula* (2006): *Kína modernizációja*. *História* 2006. I. szám 28. évfolyam
- Kennt, Ann* (2002): *China's International Socialization, The Role of International Organizations*. *Global Governance*, Vol. 8, Jul-Sep 2002, p. 343-364.
- Keohane, O. Robert* (1990): *Multilateralism: An agenda for research*. *International Journal* Vol. 45. No. 4 Autumn p. 731-764. DOI: <https://doi.org/10.1177/002070209004500401>

- Keohane, Robert O. és Lisa L. Martin* (1995): The Promise of Institutional Theory.
In: *International Security*. Vol. 20, No. 1. p. 39. DOI: <https://doi.org/10.2307/2539214>
- Kiss Judit és Tétényi András* (2009): Kína politikai és gazdasági érdekei Fekete-Afrikában. INOTAI András és Juhász Ottó (2009): A változó Kína I., II., III., IV. Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutatóintézet, Miniszterelnöki Hivatal, Budapest
- Kleine, Stephanie, Ahlbrandt és Andrew Small* (2008): China's New Dictatorship Diplomacy – Is Beijing Parting with Pariahs? *Foreign Affairs* Vol. 87. No.1
- Krasner, Stephen D.*(1982): „Structural Causes and Regime Consequences: Regimes as Intervening Variables”. *International Organization*, Vol. 36. No. 2. p. 185. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0020818300018920>
- Luard, Evan* (1971): China and the United Nations. In: *International Affairs* Vol. 47, No. 4. p. 729-744. DOI: <https://doi.org/10.2307/2625680>
- Mearsheimer, John J.* (1990): Back to the Future: Instability in Europe after the Cold War. In: *International Security* Vol. 15, No. 1. p. 5. DOI: <https://doi.org/10.2307/2538981>
- Nevis, Edwin C.* (1983): Using an American Perspective in Understanding another Culture: Toward a Hierarchy of Needs for the People's Republic of China. *The Journal of Applied Behavioral Science* Vol. 19, No. 3. p. 249-264. DOI: <https://doi.org/10.1177/002188638301900304>
- Németh Iván* (2007): Az orosz-indiai- kínai háromoldalú együttműködés. *Külügyi Szemle* 4. szám 6. évfolyam
- Perdue, Peter* (2015): The tenacious tributary system. *Journal of Contemporary China* Vol. 24, No. 96. p. 1002-1014. DOI: <https://doi.org/10.1080/10670564.2015.1030949>
- Ragsdale, Lyn és John J. Theis* (1997): The Institutionalization of the American Presidency 1924-92. *American Journal of Political Science* Vol. 41, No. 4. p. 1280. DOI: <https://doi.org/10.2307/2960490>
- Rowan, Chris* (2009): The China-Afrika Partnership. *Contemporary Review*. Vol. 291. No. 1692.
- Tang, Shiping* (2009): The Security Dilemma: A Conceptual Analysis. *Security Studies*, Vol. 18, No. 3. p. 587-623. DOI: <https://doi.org/10.1080/09636410903133050>
- Tarrósy István* (2008): Sino-afrikai kapcsolatok a világpolitika rendszerében.

- Kölcsönös hasznok és lehetőségek a 21. században. Külügyi Szemle 2008. tél
- Tálas Barna* (2006): Kína – a 21. század leendő hiperhatalma. Külügyi Szemle 1-2. szám 5. évfolyam
- Thomas, Megan C.* (2010): Orientalism and Comparative Political Theory. The Review of Politics, Vol. 72. No. 4. p. 653-677. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0034670510000574>
- Toshi Yoshihara és James R. Holmes* (2008): China's Energy-Driven „Soft Power”. Orbis. A journal of world affairs Vol. 52. No. 1. Winter p. 123-137. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.orbis.2007.10.007>
- Vámos Péter* (2006): A kínai nagyhatalom születése. História 1. szám 28. évfolyam
- Voeten, Erik* (2005): The Political Origins of the UN Security Council's Ability to Legitimize the Use of Force. International Organization, Vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.1017/s0020818305050198>
- Waltz, Kenneth* (2000): Structural realism after the cold-war. International Security 2000/1 Vol. 25. No. 1. p. 5-41. DOI: <https://doi.org/10.1162/016228800560372>
- Wolfers, Arnold* (1952): "National Security" as an Ambiguous Symbol. Political Science Quarterly, Vol. 67, No. 4. p. 481. DOI: <https://doi.org/10.2307/2145138>
- Yaqing Qin* (2009): Development of International Relations Theory in China. International Studies Vol. 46, No. 1 és 2. p 185-201. DOI: <https://doi.org/10.1177/002088171004600212>
- Yaqing Qin* (2005): Theoretical Problematic of International Relationship Theory and Construction of a Chinese School. Social Sciences in China. p. 62-72.
- Yumai, Liu* (2007): China's soft power and the development of China-Africa Cooperation. China International Studies 7. Summer 2007.
- Zhao, Tingyang* (2006): Rethinking Empire from a Chinese Concept of „All-under heaven“ (tianxia). Social Identities, Vol. 12, No. 1. p. 29–41. DOI: <https://doi.org/10.1080/13504630600555559>
- Zhao, Tingyang* (2009): A Political World Philosophy in Terms of All-under-heaven (Tianxia). Diogenes, Vol. 56, No. 1. p. 5–18. DOI: <https://doi.org/10.1177/0392192109102149>

Interneten elérhető források

Allison, T. Graham (1969): Conceptual Models and the Cuban Missile Crisis.

Elérhető: <http://www3.nccu.edu.tw/~lorenzo/Allison%20Conceptual%20Models.pdf>
(Letöltés ideje: 2014.12.01.)

Búr Gábor (2005): Miért szegény Afrika? Elérhető:

http://www.publikon.com/application/essay/168_1.pdf (Letöltés ideje: 2010. 03. 06.)

Casassus, Barbara (2014): China predicted to outspend the US on science by 2020.

Elérhető: <http://www.nature.com/news/china-predicted-to-outspend-the-us-on-science-by-2020-1.16329> (Letöltés ideje: 2015. december 1.)

Chandler, David (2003): Rhetoric without responsibility: the attraction of ‘ethical’

foreign policy. Elérhető:
http://www.davidchandler.org/pdf/journal_articles/BJPIR%20-%205.3%20Rhetoric%20Responsibility.pdf (Letöltés ideje: 2014.12.01.)

China.org: "Go Global" Investment Strategy Needed for Chinese Enterprises.

Elérhető: <http://www.china.org.cn/english/GS-e/19033.htm> (Letöltés ideje: 2017. 06.14.)

Chun-Chieh Huang (2007): The Idea of “Zhongguo” and Its Transformation in Early

Modern Japan and Contemporary Taiwan. Elérhető: <http://www.nishogakusha-u.ac.jp/eastasia/pdf/kanbungaku/02kanbun-408chun.pdf> (Letöltés ideje: 2016.02.17.)

CNN. Donald Trump beszéde a Közgyűlésben.

<http://edition.cnn.com/videos/politics/2017/09/19/trump-un-general-assembly-america-first-sot.cnn> (Letöltés ideje: 2017.09.27.)

Cui Hongjian (2010): The Future of NATO: Cooperation and its limits. Elérhető:

https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/projekt_papiere/Cui_BCAS2010_web_ks.pdf (Letöltés ideje: 2017.09.27.)

ESPO-VSTO - kőolajvezeték - Skovorodino-ból Daqing-ba.

Elérhető:
http://www.simdex.com/future_pipeline_projects/samples/ESPO_VSTO_Spur_line_Skovorodino_to_Daqing.pdf (Letöltés ideje: 2010. március 6.)

Etimológiai szótár: <http://www.etymonline.com/index.php?term=secure> (Letöltés ideje: 2016.02.17.)

Fusaro, Lorenzo (2010): Gramsci’s concept of hegemony at the national and

- international level. Elérhető:
http://www.iippe.org/wiki/images/0/09/CONF_IPE_Fusaro.pdf (Letöltés ideje: 2014.11.24.)
- Gilpin, Robert* (1981): War and change in world politics. Elérhető:
<http://www.scribd.com/doc/48427694/War-and-Change-in-World-Politics> (Letöltés ideje: 2014.12.28.)
- Gordon, Nora*: (2014): Pathways to Security Council Reform. Elérhető:
http://csnu.itamaraty.gov.br/images/pathways_sc_reform_final.pdf (Letöltés ideje: 2017.10.07.)
- Guzzini, Stefano* (2003): Constructivism and the role of institutions in international relations Elérhető: <https://www.ciaonet.org/attachments/8635/uploads> (Letöltés ideje: 2015. május 4.)
- Hardin, Garrett* (1968): The Tragedy of the Commons. Elérhető:
http://www.geo.mtu.edu/~asmayer/rural_sustain/governance/Hardin%201968.pdf
(Letöltés ideje: 2016.02.18)
- Hayden, Casey P.* (2012): Hierarchy of needs in international relations. Elérhető:
www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA496719 (Letöltés ideje: 2015.09.12.)
- Jordán Gyula* (2011): A kínai katonai modernizáció. Elérhető:
www.nemzetesbiztonsag.hu/letoltes.php?letolt=404 (Letöltés ideje: 2013.02.11.)
- Kominek, Jasmin* (2010): Linking Institutionalism and Path Dependency Theory.
Elérhető: https://clisec.zmaw.de/fileadmin/user_upload/fks/publications/working-papers/Working_paper_CLISEC-4.pdf (Letöltés ideje: 2015. október 26.)
- Konfuciusz*: Beszélgetések és mondások VII/6. Elérhető:
<http://terebess.hu/keletkultinfo/konfuc1.html> (Letöltés ideje: 2015.01.06.)
- Kosztolányi Dezső*: Fordítás és ferdítés. Elérhető:
http://www.alinea.hu/kosztolanyi_dezso (Letöltés ideje: 2016.02.16.)
- Krasner, D. Stephen* (1972): Are Bureaucracies Important? (Or Allison Wonderland). Elérhető:
http://graduateinstitute.ch/webdav/site/political_science/users/jovana.carapic/public/Krasner_Are%20Bureaucracies%20Important_Or%20Allison%20Wonderland.pdf
(Letöltés ideje: 2014.12.01.)
- Ludvig Zsuzsa* (2008): Oroszország és Kína: A partnerség határai In:

- Műhelytanulmányok, Magyar Tudományos Akadémia- Világgazdasági Kutatóintézet
Elérhető: <http://www.vki.hu/mt/mh-80.pdf> (Letöltés ideje: 2010. március 6.)
- Lund, Jakob Silas* (2010): Pros and Cons of Security Council Reform. Elérhető:
<https://www.globalpolicy.org/component/content/article/228/48674.html>
(Letöltés ideje: 2017.10.05.)
- Lytton-jelentés*. Elérhető: <http://filestore.nationalarchives.gov.uk/pdfs/small/cab-24-235-CP-404-1.pdf> (Letöltés ideje: 2016, január 5.)
- Magyarics Tamás* (2010): A globális hegemon. Elérhető:
<http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=XKOOOY> (Letöltés ideje: 2014.12.01.)
- News China*. Elérhető: http://news.china.com.cn/politics/2012-11/20/content_27165856_8.htm (Letöltés ideje: 2014. október 6.)
- New York Times*. 22 Million Chinese Seek to Block Japan's Bid to Join U.N. Council.
Elérhető: <http://www.nytimes.com/2005/03/31/international/asia/22-million-chinese-seek-to-block-japans-bid-to-join-un.html> (Letöltés ideje: 2017.10.07.)
- Noesselt, Nele* (2012): GIGA Working Papers – Is there a Chinese School of IR?
Elérhető: https://giga.hamburg/en/system/files/publications/wp188_noesselt.pdf
(Letöltés ideje: 2016.02.16.)
- Okhovat, Sahar* (2011): The United Nations Security Council: Its Veto Power and Its Reform. Elérhető:
https://sydney.edu.au/arts/peace_conflict/docs/working_papers/UNSC_paper.pdf
(Letöltés ideje: 2017.10.08.)
- Paul, Michael* (2013): NATO Goes East. NATO-Japan Cooperation and the “Pivot to Asia”
Elérhető: https://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2013C33_pau.pdf (Letöltés ideje: 2017.09.27.)
- Peking Review*, Facts on File, Elérhető:
<https://www.marxists.org/subject/china/peking-review/1965/PR1965-03.pdf> (Letöltés ideje: 2017. 06.02.)
- Peters, B. Guy* (2000): Institutional theory: problems and prospects. Institut für Höhere Studien (IHS), Wien 2000 Elérhető:
http://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/24657/ssoar-2000-peters-institutional_theory.pdf?sequence=1 (Letöltés ideje: 2016.02.18.)
- Putnam, D. Robert* (1988): Diplomacy and Domestic Politics: The Logic of Two-

- Level Games. Elérhető:
http://portal.uam.es/portal/page/portal/UAM_ORGANIZATIVO/Departamentos/CienciaPoliticaRelacionesInternacionales/personal/fernando_rodrigo/pagina_personal_fernando_rodrigo/teoria_relaciones_inter/Textos/Putnam-%20The%20Logic%20of%20Two-Level%20Games.pdf (Letöltés ideje: 2014.12.01.)
- Ramo*, Joshua Cooper (2004): The Beijing Consensus. Elérhető:
<http://fpc.org.uk/fsblob/244.pdf> (Letöltés ideje: 2014.04.29.)
- Rosecrance*, Richard (1995): Overextension, Vulnerability, and Conflict: The "Goldilocks Problem" in International Strategy (A Review Essay).
 Elérhető:
<http://belfercenter.hks.harvard.edu/files/CMC50/ReviewofCharlesKupchansVulnerabilityofEmpirebyRichardRosecranceOverextensionVulnerabilityandConflictInternationalSecurity.pdf> (Letöltés ideje: 2014.11.23.)
- Rousseau*, Jean-Jacques (1782): A Lasting Peace through the Federation of Europe.
 Elérhető:
http://1f-oll.s3.amazonaws.com/titles/1010/Rousseau_0147_EBk_v6.0.pdf (Letöltés ideje: 2016.02.18.)
- Salát Gergely* (2013): A katolikus térítés Kínában. Elérhető:
<http://vallastudomany.elte.hu/sites/default/files/u5/345-351-Salat%20Gergely.pdf> (Letöltés ideje: 2016.02.16.)
- Schreer*, Benjamin (2012): Beyond Afghanistan. NATO's global partnership in the Asia-Pacific. Elérhető: https://www.files.ethz.ch/isn/141292/rp_75.pdf (Letöltés ideje: 2017.09.27.)
- Shingo Masunaga* (2015): Is an Asian NATO on the horizon? Elérhető:
http://data.idnes.cz/soubory/na_zpravy/A150217_M02_022_150209_MASU_NAGA.PDF (Letöltés ideje: 2017.09.27.)
- Stratfor video*: Agenda: With George Friedman on China. Elérhető:
<https://www.youtube.com/watch?v=evQL0pfy9F4> (Letöltés ideje: 2017.10.02.)
- Szentesi Ambrus Gábor* (2010): Kína Afrika felé fordulásának folyamata és annak geopolitikai vonzatai. EU Working Paper 3/2009. Elérhető:
http://elib.kkf.hu/ewp_09/2009_3_01.pdf html (Letöltés ideje: 2016. 07. 19.)
- Terebess Ázsia Lexikon*. Elérhető:
<https://terebeess.hu/keletkultinfo/lexikon/konfucian.html> (Letöltés ideje: 2017.08.20.)

- The Michigan Daily*. Chelsea, Trull (2005): China opposes Japan's bid for security council. Elérhető: <https://www.michigandaily.com/content/china-opposes-japans-bid-security-council> (Letöltés ideje: 2017.10.08.)
- Vámos Péter* (2007): „Csak kézfogás van, ölelés nincs”: a kínai-szovjet kapcsolatok normalizálása a nyolcvanas években. Elérhető: http://kki.gov.hu/download/e/0c/b0000/Kulugyi_Szemle_2007_04_%20Csak_k%C3%A9zfog%C3%A1s_van,_%C3%B6lel%C3%A9.pdf (Letöltés ideje: 2012. április 11.)
- Viennei zsinat*. Elérhető: <http://www.legionofmarytidewater.com/faith/ECUM15.HTM> (Letöltés ideje: 2016.02.16.)
- Wittfogel, Karl A.* (1957): Oriental despotism. Elérhető: <https://ia700702.us.archive.org/2/items/KarlAugustWittfogel-OrientalDespotism/KarlAugustWittfogel-OrientalDespotism.pdf> (Letöltés ideje: 2016.02.16.)
- Xue Lei* (2014): China as a Permanent Member of the United Nations Security Council. Elérhető: <http://library.fes.de/pdf-files/iez/10740.pdf> (Letöltés ideje: 2017.03.12.)
- Zhang Zhongxiang* (2010): „A win-win forum”. Beijing Review. Elérhető: http://www.bjreview.com/print/txt/2010-10/25/content_305844.htm (Letöltés ideje: 2017.07.15.)

Nemzetközi, állami és nem-állami szervezetek által kiadott jelentések

- Arms Control Association* – Arms Control and Proliferation Profile: China. Elérhető: <https://www.armscontrol.org/factsheets/chinaprofile> (Letöltés ideje: 2015. október 21.)
- Brookings Institution* – Foresight Africa 2016. Elérhető: https://www.brookings.edu/wpcontent/uploads/2016/01/foresightafrica2016_fullreport.pdf (Letöltés ideje: 2017.07.04.)
- China Institute of International Affairs*. China and the United Nations. Report of a Study Group. Manhattan Publishing Company for the Carnegie Endowment for International Peace, 1959. Elérhető:

[http://www.jstor.org/stable/2196161?origin=crossref&seq=1#page_scan_tab_](http://www.jstor.org/stable/2196161?origin=crossref&seq=1#page_scan_tab_contents)
contents (Letöltés ideje: 2017. 05.22.)

Council on Foreign Relations – Revising U.S. Grand Strategy Toward China.

Elérhető: <https://www.cfr.org/report/revising-us-grand-strategy-toward-china> (Letöltés ideje: 2017.02.13)

Egyetemes Postaegyesület – Member countries.

Elérhető: <http://www.upu.int/en/the-upu/member-countries/southern-asia-and-oceania/china-peoples-rep.html> (Letöltés ideje: 2014. november 27.)

EIA – More Chinese crude oil imports coming from non-OPEC countries. Elérhető:

<https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=30792> (Letöltés ideje: 2017.07.04.)

EIA – Report on China. Elérhető:

<https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=CHN> (Letöltés ideje: 2017. 06.14.)

ENSZ – Tagok éves hozzájárulása a költségvetéshez. Elérhető:

<http://www.un.org/en/ga/contributions/honourroll.shtml> (Letöltés ideje: 2017. 06.14.)

ENSZ – Békefenntartás. Elérhető:

<http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors.shtml> (Letöltés ideje: 2017. 06.14.)

ENSZ – Békefenntartó missziók listája. Elérhető:

http://www.un.org/en/peacekeeping/contributors/2017/aug17_3.pdf (Letöltés ideje: 2017.10.02.)

ENSZ – Szavazási rend. Elérhető: <http://www.un.org/en/sc/meetings/voting.shtml>

(Letöltés ideje: 2017. 08.20.)

FOCAC – Spotlight: China's pledge to Africa refutes "neocolonialism" rhetoric.

Elérhető: http://www.focac.org/eng/ltada/dwjbzjjhys_1/t1322064.htm (Letöltés ideje: 2017.06.29.)

FOCAC – Xi announces 10 major China-Africa cooperation plans for coming 3

years. Elérhető: http://www.focac.org/eng/ltada/dwjbzjjhys_1/hyqk/t1322068.htm
(Letöltés ideje: 2017.06.30.)

Global Policy Forum. ENSZ Közgyűlés 59. ülés. Follow-up to the outcome of the

Millennium Summit Note by the Secretary-General. Elérhető:
<https://www.globalpolicy.org/images/pdfs/1202report.pdf> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Global Policy Forum. Transparency and Working Methods. Elérhető: <https://www.globalpolicy.org/un-reform/un-reform-topics/reform-of-the-security-council-9-16/49895.html?itemid=914> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Global Policy Forum. Statement by Ambassador Wang Guangya at the 61th session of the GA on the Security Council Report and Security Council Reform. Elérhető: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation/50013-statement-by-ambassador-wang-guangya-at-the-61th-session-of-the-ga-on-the-security-council-report-and-security-council-reform.html?itemid=915> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Global Policy Forum. Statement by Ambassador Li Baodong at the Security Council Open Debate on Working Methods. Elérhető: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation/50017-statement-by-ambassador-li-baodong-at-the-security-council-open-debate-on-working-methods.html?itemid=915> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Global Policy Forum. Statement by Ambassador Zhang Yesui, Permanent Representative of China to the United Nations, at Debate of the 64th Session of the General Assembly on the Work and Reform of the Security Council. Elérhető: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation/50016-statement-by-ambassador-zhang-yesui-permanent-representative-of-china-to-the-united-nations-at-debate-of-the-64th-session-of-the-general-assembly-on-the-work-and-reform-of-the-security-council.html?itemid=915> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Global Policy Forum. Statement by Ambassador Wang Guangya on Security Council reform at the 59th Session of the General Assembly. Elérhető: <https://www.globalpolicy.org/security-council/security-council-reform/regional-representation/50011-statement-by-ambassador-wang-guangya-on-security-council-reform-at-the-59th-session-of-the-general-assembly.html?itemid=915> (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Institute for Agriculture and Trade Policy – Brazil, India, China Table Counterproposal To U.S.-EU Farm Framework. Elérhető: <http://iatp.org/news/brazil-india-china-table-counterproposal-to-us-eu-farm-framework#sthash.fkYcmwWm.dpuf> (Letöltés ideje: 2016. február 2.)

Japán Külügyminisztérium. Japan-China Relations (Basic Data). Elérhető:

<http://www.mofa.go.jp/region/asia-paci/china/data.html> (Letöltés ideje: 2017.10.08.)

Japán Külügyminisztérium. Japan's Position on the United Nations Security Council

for the 21st Century Elérhető:

http://www.mofa.go.jp/policy/un/sc/pdfs/pamph_unsc21c_en.pdf (Letöltés ideje: 2017.10.08.)

Kínai Népköztársaság Kereskedelmi Minisztériuma. Statistics on China-Japan Trade

in January 2017. Elérhető:

<http://english.mofcom.gov.cn/article/statistic/lanmubb/ASEAN/201704/20170402551445.shtml> (Letöltés ideje: 2017.10.08.)

Kínai Népköztársaság Külügyminisztériumának Fegyverzetellenőrzési Osztálya –

Elérhető: http://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjb_663304/zzjg_663340/jks_665232/
(Letöltés ideje: 2015. október 21.)

Kínai Statisztikai Hivatal – Overseas Direct Investment by countries or regions.

Elérhető: <http://www.stats.gov.cn/tjsj/ndsjs/2016/html/1119EN.jpg> (Letöltés ideje: 2017.07.20.)

Konrad Adenauer Stiftung. 7th NATO – Asia/Pacific Dialogue. Elérhető:

<http://www.kas.de/politikdialog-asien/en/events/74562/> (Letöltés ideje: 2017.09.27.)

Norvég Védelmi Minisztérium. India and the future global order 2009. Elérhető:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fd/dokumenter/india-studie_ssek_301109.pdf (Letöltés ideje: 2017.10.07.)

Overseas Development Institute (ODI) – India close behind China as new African

trading partner. Elérhető: <https://www.odi.org/comment/10048-india-china-trade-investment-africa> (Letöltés ideje: 2017.07.20.)

Permanent Mission of the People's Republic of China to the UN. Security Council

Reform. Elérhető: <http://www.china-un.org/eng/chinaandun/zzhgg/t29435.htm>
(Letöltés ideje: 2017.10.04.)

SIPRI 2017. Elérhető: [https://www.sipri.org/research/armament-and-](https://www.sipri.org/research/armament-and-disarmament/arms-transfers-and-military-spending/military-expenditure)

[disarmament/arms-transfers-and-military-spending/military-expenditure](https://www.sipri.org/research/armament-and-disarmament/arms-transfers-and-military-spending/military-expenditure) (Letöltés ideje: 2017.10.02.)

The Elders. Strengthening the United Nations. Elérhető:

http://theelders.org/sites/default/files/2015-04-22_elders-statement-strengthening-the-un.pdf (Letöltés ideje: 2017.10.05.)

Transparency International Magyarország – Korrupció Érzékelési Index. Elérhető:

<http://www.transparency.hu/cpi2009> (Letöltés ideje: 2010. március 5.)

United States Trade Representative – Report to Congress On China's WTO

Compliance. Elérhető:

<https://ustr.gov/sites/default/files/2014-Report-to-Congress-Final.pdf> (Letöltés ideje: 2015. október 30.)

Világbank – IDA programok. Elérhető:

<http://www.worldbank.org/en/country/china/projects> (Letöltés ideje: 2015. október 30.)

Világbank – Kínai katonai kiadások. Elérhető:

<http://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS?locations=CN> (Letöltés ideje: 2015. december 1.)

White House. America first foreign policy. Elérhető:

<https://www.whitehouse.gov/america-first-foreign-policy> (Letöltés ideje: 2017.09.27.)

Előadások

Alice Campi előadása a PIAC-on (Állandó Nemzetközi Altaisztikai Konferencia) 2015. 09. 24.

Song Li Lei professzor előadása a Sanghaji Nemzetközi Kapcsolatok Egyetemén 2014. 10. 20, 27., és 11. 03.

Wang Bo professzor előadása a Sanghaji Nemzetközi Tanulmányok Egyetemén 2014. 11. 17.

A SZERZŐ PUBLIKÁCIÓI A DISSZERTÁCIÓ TÉMÁJÁBAN¹

Könyvfejezetek

Bartha-Rigó Márta (nyomdában): *Szingapúr a példaértékű demokratikus egypárti állam.*

In: Csicsmann László, Rácz Gábor, Salát Gergely (szerk.): Politikai rendszerek Dél- és Kelet-Ázsiában.

Bartha-Rigó Márta (2014): *Kínai kultúra és média.*

In: Le Marietta (szerk.): Pálcikával Budapesten, Szubjektív Értékek Alapítvány, Felelős kiadó: Lőrincz Marcell. ISBN 978-963-08-8414-3

---

¹ A felsorolt publikációk többsége a disszertációírás folyamata során íródott, annak szerves részeként, ezért részleteiben vagy átdolgozott változatában az értekezés részét képezi.

Folyóiratcikkek

Bartha-Rigó Márta (nyomdában): *Külpolitikai döntéshozatal – Hszi Csin-ping személyiségének jellemzése.*

In: Felderítő Szemle. (A megjelenés várható időpontja: 2017. 2. fele)

Bartha-Rigó Márta (nyomdában): *A terrorizmus definíciójának hiánya és a felmerülő emberi jogi kérdések.*

In: Hadtudományi Szemle. (A megjelenés várható időpontja: 2017. 4. szám.)

Bartha-Rigó Márta (2017): *A nemzetközi intézmények szerepe a kínai külpolitikában. A kínai külpolitika egy lehetséges magyarázata.*

In: Külügyi Szemle 16. évfolyam, 2017. 2. szám

Bartha-Rigó Márta (2017): *Kína kisebbségpolitikája Hszincsiang Autonóm Tartományban.*

In: Kisebbségkutatás. Minority Studies. 26. évfolyam, 2017. 2. szám

Konferenciakötetben megjelent tanulmányok

Bartha-Rigó Márta (2016): *Hegemóniaváltás. Egy korszak vége és egy másik kezdete?*

In: Doma Petra, Takó Ferenc (szerk.) (2016): *Közel, s Távolság IV. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásából.* Eötvös Collegium, Budapest. 2016 ISBN 978-615-5371-56-1

Bartha-Rigó Márta (2014): *The Africa Policy of the People's Republic of China and its impact on Nigeria and Zambia.*

In: Dominik Mierzejewski (ed.) (2014): *The Quandaries of China's Domestic and Foreign Development.* Contemporary Asian Studies Series. ISBN 978-83-7969-385-6

Bartha-Rigó Márta (2014): *A kínai puha hatalom.*

In: Takó Ferenc (szerk.): *Közel, s Távolság III. Az Eötvös Collegium Orientalisztika Műhely éves konferenciájának előadásából,* 2013. Eötvös Collegium, Budapest, 2014. ISBN 978-615-5371-18-9

Bartha-Rigó Márta (2013): *Senkaku/Diaoyu islands dispute in the framework of Asian security.*

ISBN 978-615-5305-11-5

Online publikáció

Bartha-Rigó Márta (2013): *Brazília gazdasági felemelkedésének háttere.*

DÉLKELET EURÓPA – SOUTH-EAST EUROPE INTERNATIONAL RELATIONS
QUARTERLY, Vol. 3. No. 4. (Winter 2012/4 Tél). Elérhető: http://www.southeast-europe.org/pdf/12/DKE_12_M_N_Rigo-Marti_Brazilia.pdf

Bartha-Rigó Márta (2013): *Kínai áldás vagy kínai átok Afrikában?*

DÉLKELET EURÓPA – SOUTH-EAST EUROPE INTERNATIONAL RELATIONS
QUARTERLY, Vol. 3. No. 4. (Winter 2012/4 Tél). Elérhető: http://www.southeast-europe.org/pdf/12/DKE_12_M_N_Rigo-Marti_Afrika.pdf

Bartha-Rigó Márta (2012): *Kína puha hatalmáról (soft power), annak felhasználási lehetőségeiről és korlátairól.*

Grotius. Elérhető: <http://www.grotius.hu/publ/displ.asp?id=GJRFWY>

Bartha-Rigó Márta (2011): *Szeptember 11. és az ujjur szeparatizmus.*

Elérhető:

http://www.ringmagazin.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=15465:911-es-az-ujgur-szeparatizmus&catid=68:mozaik&Itemid=155